

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm I. Ad hæc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

ex grauioribus causis sint, Rom. Pontifici referuntur, c. quod translationem 4. de offic. Legati, c. 3. de Baptismo. Ad alias verò inferiores ecclesias, aut dignitates postulationem Episcopi & similes ecclesiastici Prælati admittere possunt, ad quos confirmatio spectat; dummodò in defectu dispensare queant. Quamobrem si quispiam ad dignitatem, cui cura animarum annexa est, postuletur, qui **xxii.** ætatis annum non compleuerit, non potest eam postulationem Episcopus admittere; cum is in ætate iure **communi canonico** ad ordines vel beneficia requisita dispensare non possit, vti colligitur ex c. vn. de ætate & qualitat. in 6. iuncto Trident. Concil. Sess. 24. cap. 12. de reform. Videri potest Ioan. Andr. in cit. c. vlt. n. 11. & seqq. Syl. ver. postulatio q. 5.

CAPITVLVM I.

Ad hæc.

PARAPHRASIS.

Mortuo Sennonensi Archiepiscopo, Canonici, tametsi in primis super electione Archiepiscopi conuenire non possent, & id eo aliqui eorum ad Pontificem appellarent: postea tamen inter se conuenientes, Altisiodorensis Episcopum in Archiepiscopum postularunt, per Magistrum R. Præcentorem & Abbatem S. Petri petentes ab Innocentio III. vt faciendæ translationi pium præberet assensum. Sed Innocentius antè cognouerit, Episcopum Altisiodorensis interdictum, ob superinductam à Rege Philippo Mariam Morauicæ Regis filiam, in Gallicæ regnum promulgatum Anno Christi 1198. non obseruasse: quod neque Procuratorum alter Magister R. negauit; sed excusationem attulit, quod interdicti sententia nec per Pontificem, nec per Cardinalem Apostolicæ Sedis Legatum, qui interdictum promulgarat, nec per deputati ab eo executoris litteras, aut mandatum, Episcopo intimata fuisset. Quæ tamen excu-

satio reiiicitur à Pontifice, tanquam non sufficiens, nec proficiens: cum interdictum à Legato Sedis à latere præsentibus multis solemniter ac publicè promulgatum fuerit; & multi in regno Francorum illud publicè obseruare cæperint: Neque enim uerò necesse est, constitutionem solemniter ac publicè promulgatam singulorum etiam auribus per litteras aut mandatum speciale, incutari: Sed cum primum quispiam publicam & solemnem promulgationem constitutionis aut sententiæ cognouerit, ad eius obseruationem obligatus est, prout etiam constat ex c. quod dicitis 14. d. 16. Sed neque id valet ad Episcopum excusandum, quod Rex in Altisiodorensi diocesi propriam terram non habeat: Cum Pontifex mandauerit, totam Regis terram subijci interdicto, idque mandatum interpretatus Legatus, in omnem terram, quæ eo tempore Regi adhærebat, interdictum promulgauit. Sed & inde constat, dictum Episcopum excusari non posse, quia cum ipse videret ab Ecclesia Metropolitana interdictum recipi & seruari, suam ecclesiam conformare debebat. Quamobrem Innoc. Papa postulationem reiecit, tanquam indignam. Tametsi verò Canonici, eò quod indignam personam, quippe interdicti ecclesiastici violatorem postularint, concessa sibi facultate abusi fuerint, & ideo non immeritò pro ea vice, priuari potuerint, tamen ex solita benignitate Pontifex ipsis concedit, vt per canonicam electionem aut postulationem ecclesiæ suæ personam idoneam prouideant.

SUMMARIVM.

1. *Ob graue & publicum delictum seu Communicatis, seu eius qui Communicati præest, accedente contumaciâ, terra eius generali locali interdicto subijci potest.*
2. *Contra promouendum, ordinandum, &c. (ne indignus promouetur, ordinetur, &c.) Superior etiam nullâ precedente*

D d

dente

dente infamia aut querela, ex officio inquirere debet.

3. *Constitutio aut sententia generalis Papæ quamprimum publicè & solemniter promulgata est, vim habet obligandi omnes, ad quos fertur, & quidem actualiter sub peccato singulos, qui quomodocunque certam notitiam legis, aut sententia promulgatae acceperint, licet eis per literas aut mandatum legislatoris, vel executorum eius intimatum non sit.*
4. *Qui interdictum loci scienter ac temerè violauit, eligi aut postulari non potest ad Prælaturam.*
5. *Qui indignum scienter postulant ad Prælaturam, eà vice priuari sunt potestate postulandi & eligendi.*

NOTANDVM I. Ob graue & publicum delictum seu Communitatis, seu eius qui Communitati præest, accedente contumacia, terra eius generali locali interdicto subiici potest. Ita colligitur ex hoc c. & habetur in c. non est 11. de sponsal. & ex communi docet Syl. ver. interdictum 3. q. 5. Couarr. in c. alma, p. 2. §. 1. n. 4. Suarez de cens. disp. 3. 6. sect. 3. n. 6. & docui lib. 1. Th. moral. tr. 5. p. 4. cap. 4. n. 4.

NOTANDVM II. Tametsi contra promouendum, aut promotum inquisitio in ordine ad punitionem institui non possit, nulla præcedente infamia, c. qualiter 24. de accusat. Si tamen ad id tantum agatur, ne indignus promoueatur, tum Superior, etiam nullo præcedente infamia, aut querela, ex officio inquirere debet, vti colligitur ex hoc c. & c. cum nobis 19. de elect. & tradit Innoc. hic n. 5. Anton. de Butrio n. 50. Abb. n. 34. Nauarr. in rubr. de iudic. n. 92. Th. Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 14. n. 2. Vbi idem eadem ratione docet de admittendis ad Ordinis Sacramentum, adeo vt ipsi etiam ordinandi, si de indignitate, aut impedimento occulto interrogentur, illud confiteri teneantur, aut à petitione ordinum abstinere, vti colligitur ex c. nisi cum pridem, 10. iun. Gl. ver. non potuerit, de renunc. Item de coniungendis in matrimonij Sacramento, quod eius impedi-

mentum fateri teneantur, aut à matrimonio desistere. Et n. 3. defendit idem Sanchez consuetudinem tribunalium, secundum quam, etiam exacto iuramento, examinantur personæ, quibuscumque super matrimonij impedimento dispensandum est, num se carnaliter cognouerint spe impetrandæ facilius dispensationis: Tenentur enim contrahere volentes confiteri fornicationem aut incestum, etiam occultum: quia non eò res tendit, vt puniantur, sed ne dispensationis gratia obreptitia & irrita reddatur. Vide etiam, si placet, Nauarr. in consil. 10. de consanguin. edit. 2.

NOTANDVM III. Constitutio, aut sententia generalis Papæ cum primùm publicè & solemniter promulgata est, vim habet obligandi omnes, ad quos fertur: Et ad obligationem actualem, siue vt ad obseruationem singuli sub peccato astringantur, sufficit quomodocunque certam notitiam legis aut sententiæ promulgatæ accepisse: tametsi singularis per literas, aut mandatum Legislatoris, vel executorum eius intimatum non sit. Ita habetur hic in textu, vbi Gl. ver. publicè promulgauerit, & explicat Abb. hic n. 9. Sanchez allegato hoc c. lib. 9. de matrim. disp. 3. 2. n. 3. & 4. Gail lib. 2. obseru. 48. n. 15. & 16. & videri possunt, quæ dixi lib. 1. Theol. moral. tr. 4. cap. 2. Rectè etiam in hoc c. ad tollendam Episcopi Altisiodorensis excusationem, restituit Pontifex Innocentius III. quod interdictum in regno Franciæ à multis ceperit tum obseruari, & quidem etiam in ecclesia metropolitana, cui Episcopus se conformare debuerat. Alioquin enim excusationem aliquam afferre posset, si Episcopus aliquis siue Prælatus, legem aut sententiam generalem Pontificis Romæ aut alibi promulgatam, ad suam autem diocesin eum mandato obseruandi specialiter non destinatam, obseruari non curauerit, eò quod intelligat neque vicinos Episcopos, præsertim Metropolitanum, recepisse, aut seruare. Qua de re videri possunt quæ dixi in cit. tr. 4. cap. 3.

NOTANDVM IV. Sicuti Iudex quilibet orto dubio circa intellectum legis, eam interpretari potest, vt sciat, quomodo sententiam ferre debeat, l. non possunt 11. ff. de legibus;

gibus: Ita etiam Legatus, seu delegatus Principis in dubio interpretatur rescriptum seu mandatum Principis, ut appareat, quomodo illud exequi, seu in commissa sibi causa procedere eum oporteat, uti ex hoc textu colligitur, & ex c. super literis 20. in fine, de rescriptis, & annotavit Innoc. hic n. 6. Ioan. Andr. n. 28. Abb. n. 18. qui tamen rectè excipit: Nisi dubium difficile & arduum, magnique momenti sit: tum Princeps consulendus erit.

Sed difficultas est, quomodo mandatum Papæ interpretari potuerit Legatus, ut etiam ad diœcesin Altisiodorensis extenderetur? Nam Pontifex mandauerat terram Regis Galliæ subiecti interdicto: At verò in diœcesi Altisiodorensis Rex propriam terram non habuit, ut in textu significatur: Ergo non potuit extendi. Glossa hinc ver. terram propriam, Innoc. hic n. 6. Abb. n. 27. Syl. ver. interdictum 2. n. 3. dant duas responsiones; Prima est, quòd Legatus mandatum de terra Regis Franciæ interdicenda, interpretando extendit ad terras, quæ ipsi fauorem, consilium, aut auxilium præstiterunt. Sed hæc interpretatio iuridica non fuisse, neque à Pontifice approbata. Quia nec pœna, neque mandatum de pœna inferenda, extendi potest ultra terminos suos, nisi extensio ea in iure expressa sit, prout ex communi tradit Suarez de censur. disp. 32. sect. 2. n. 29. ubi ait, quòd aliqui dicunt, si terra Principis delinquentis interdicatur, comprehendi etiam terras communicantium in delicto, aperte falsum esse. Et Abb. hic n. 29. tradit; In fœdere publico inter Principes inito non inuadendi, aut offendendi terras alterius, non censeri comprehensas regiones adhærentium auxilio, nisi & ipsi exprimantur, ut in c. 2. de sent. & re iudic. in 6. Inde verò sumitur argumentum; si in materia fauorabili, & ubi æquitas talem comprehensionem auxiliantium postulat, extensio ad eos non fit ultra verba in fœdere expressa, multò minùs ea fieri debet in materia odiosa siue pœnali.

Altera & melior est interpretatio: Quòd terra diœcesis Altisiodorensis, quoad dominium proprietatis ad Regem Galliæ non per-

tinebat, sed tantum quoad dominium iurisdictionis altæ siue supræmæ: Id verò sufficere videbatur Legato, ut in interdicto generali terræ regni Galliæ comprehendi deberet, argum. c. sanè 11. in fine, de officio delegati, ubi dicitur, propter delictum Episcopi terram eius iurisdictioni spiritali subiectam, interdici posse: Eadem verò est ratio de terra subiecta iurisdictioni temporali alicuius domini delinquentis, & in delicto contumaciter perseuerantis.

NOTANDUM V. Qui interdictum loci scienter ac temerè violauit, eligi, aut postulari non potest ad Prælaturam; quia suspensionem contraxit, inò irregularitatem, uti hinc Gl. notat ver. personam, Gl. in c. postulatis 7. ver. celebrare, de cler. excomm. ministr. Syl. ver. interdictum 5. n. 6. Suarez de cens. disp. 34. sect. 4. n. 14. & sumitur ex c. vlt. de excess. Prælatorum, & docui pluribus allegatis Th. mor. lib. 1. tr. 5. p. 4. cap. 3. pœna secunda.

NOTANDUM VI. Qui indignum scienter postulari ad prælaturam, ea vice priuati sunt potestate postulandi, & eligendi. Ita Glossa hinc ver. priuare, quam ibid. sequitur Innocent. & Ioannes Andr. Abb. n. 31. & alij communiter. Ratio dari debet, quia ita de eligentibus scienter indignum statutum est in Concil. generali sub Alexandro III. c. cum in cunctis 7. de elect. Cum itaque electio & postulatio in iure æquiparata censeantur, tanquam tendentia ad eundem finem, ideo statutum de vno, etiam in materia pœnali, accipi debet, ut etiam sit statutum de altero, secundum receptam doctrinam Gl. in c. si postquam, 32. ver. prouisione de elect. in 6. & inter alios docet Nauarr. in c. pœnæ n. 12. d. 1. de pœnit. Idcirco Innoc. III. non tam ius nouum condendo, quam vetus interpretando, rescripsit hinc, & expressius in c. seq. & in c. scriptum 40. in fine, de elect. postulantes scienter indignum, ipso iure pro ea vice priuatos esse.

Neque obstat, quòd in textu huius c. dicat Pontifex, quoniam Canonici permissa sibi licentiâ abusi fuerint, quòd eos non immeritò priuare possent. Explicari enim debet;

ex doctrina Ioan. Andr. vt sensus sit, quòd eos priuatis meritis declarare potuerit. Nam iura ita interpretari conuenit, vt cum aliis iuribus consentiant, c. cum expediat 29. de elect. in 6. Cum itaque ex c. seq. & cit. c. scriptum, priuationem ipso iure incurri ob postulationem indigni, aperte constat, ideo eodem modo hic accipere debemus. Accedit in confirmationem, quòd Papa non concederet postulandi aut eligendi facultatem, nisi eam Canonici amisissent.

CAPITVLVM II.

Gratum.

PARAPHRASIS.

Postquam Papa Innocent. III. Canonorum Senonens. postulationem factam de Altifiodorensi Episcopo reiecit, vt in c. præ. vidimus, iuriter a postolicis subdole suppressis, mandante Legato Cardinale ad electionem iterum conuenerunt: Et plures eorum eundem Altifiodor. Episcopum, quem Papa reiecerat, & suspensum declarauerat, denuò postularunt; aliis numero paucioribus Episcopum Cameracensem in Archiepiscopum postulantibus. Legatus verò cum intellexisset, Canonicos qui à Pontifice reprobata postulationem renouare præsumebant, eligendi priuilegiū amisisse, quòd concessa sibi ex Apostolicæ Sedis potestate temerè abuteretur, ideoq; ad alios sanioris cõsilij, licet numero pauciores, eligendi & postulandi deuolutam esse facultatem, dictum Episcopum Cameracensem ad eorum postulationem, in pastorem ecclesiæ auctoritate Apostolicâ fretus ordinauit. Ideo Pontifex illum à sollicitudine ecclesiæ Cameracensis absoluit, & quæ à Legato ex mandato Papæ acta sunt, Apostolica auctoritate confirmat.

SUMMARIVM.

1. Qui postulationem de persona indigna temerè factam, & ob vitium personæ refutatam innouant, aut repetunt, concessa sibi eligendi & postulandi facultate, pro ea vice priuati sunt.
2. Si aliqui ex Capitulo priuati sint elige-

di vel postulandi potestatis, ita hæc potestas in aliis, quauis numero pauciores sint, resideret; imò si vnus tantum ad sit à Capitularibus, aliis omnibus mortuis, priuatis aut suspensis, solus Prælatum eligere vel postulare potest.

3. Licet in vno iura Collegij residere possint, Collegiū tamē seu corpus Collegij actus & secundum proprietatem non manet.
4. Si omnes mortui sunt, iura collegialia, vbi sunt tituli beneficiales, actu esse desinunt; realia autem suo localia inhaerent loco, & ecclesiæ materiali.
5. Licet ius eligendi penes vñ residere possit, non potest tamen is seipsum eligere.
6. Legatus Sedis Apostolicæ (licet à laico etiam sit) ex iure tantum speciali, non communi, potest instituire translationem Episcopi ad aliam sedem.

NOTANDVM I. Qui postulationem de persona indigna temerè factam, & ob vitium personæ refutatam innouant, aut repetunt, concessa sibi eligendi & postulandi facultate, pro ea vice priuati sunt. Ita Innoc. Ioan. Andr. Anton. Abb. in notandis, & est principalis intentio huius c. Ratio dari debet: Quia priuilegium restituens aliquos ad id, quod ex iuris cõmunis dispositione amiserant, non plus tribuit, quàm amissum sit; quia restitutio est iuris amissi recuperatio. Atqui secundum ius cõmune ita competit Canonicis ius eligendi & postulandi, vt si personam indignam postulent, tali facultate priuati existant, c. cum in eunctis 7. de elect. c. scriptū 40. eod. Ergo etiam priuilegium seu indulgentia speciali benignitate datum Canonicis, vt nõ obstante vitiosa ab ipsis facta postulatione aut electione (est enim vtriusq; eadem ratio, vt ex præ. c. constat) ad aliam electionē, postulationē, ue accedere possint, ita intelligi debet, vt si personam indignā postulent, vel, quod idem est, imò deterius, priorē personę indigne postulationem renouēt, denuò priuati existant. Obiicies: Qui priuilegio sibi concessio abutitur, is meretur quidem, vt eo per iudicis sententiam priuatur, sed non ipso facto, seu ipso iure priuatus censetur, vti colligitur ex regula. ad quam Innocent. III. Papa.